

SVĚTLO

TÝDENÍK MATICE CYRILOMETODĚJSKÉ

40. ČÍSLO / XXVIII. ROČNÍK

14 Kč • 0,76 €

4. ŘÍJNA 2020

Z obsahu:

Ingravescentibus malis
Encyklika Pia XI.
o svatém růženci
Panny Marie
- strana 2 -

Dar pravé svobody
Zamyšlení
bratra Amadea
nad liturgickými texty
- strana 3 -

Svatý Paulín z Yorku
Libor Rösner
- strana 4 -

Z duchovního pokladu
Alice Lenczewské (22)
- strana 7 -

Nejkrásnější květ ráje (23)
Kardinál Alexis
Henri Marie
Lépicier O.S.M.
- strana 9 -

Doprovázení umírajících
P. Dr. Peter Dyckhoff
- strana 12 -

*Panno Maria Růžencová,
oroduj za nás!*

Bitva u Lepanta 7. října 1571 v Jónském moři v Korintském zálivu u přístavu Nafpaktos (Lepanto)

Doprovázení umírajících

Ve škole blahoslavené sestry Euthymie

P. Dr. Peter Dyckhoff líčí dojemně svoje první setkání s umírajícím. Jako přípravu na kněžskou službu prodělal hned po maturitě praktikum na münster-ské klinice, kde směl doprovázet k smrti jednoho muže s rakovinou jícnu a musel se vypořádat také s otázkou eutanazie. Zvláštním řízením byl upozorněn na život právě tehdy blahorečené sestry Euthymie Üffingové, která v roce 1948 převzala vedení Rafaelovy kliniky a roku 1955 sama zemřela na následky rakoviny. Její svědectví mu pomohlo „záračným způsobem“ uskutečnit úkol doprovázení umírajícího. Vypráví:

Už před maturitou jsem měl tajné přání stát se knězem, ale nikomu jsem o tom neřekl. Na tomto přání totiž ležel stín, který mi působil strach. Jako kněz bych byl volán k umírajícím – buďto do nemocnice, nebo dokonce na místo neštěstí. A často, jak jsem slyšel, zraněný člověk zemřel dříve, než kněz přišel. Ambulance nesmí mrtvého už dopravovat, to smí jen pohřební služba. Jak bych si s tímto vším poradil, kdybych se stal knězem? Přání a vnitřní volání ale byly tak silné, že jsem se rozhodl, jako první věc po maturitě, vyrovnat se s umíráním a se smrtí.

Mluvil jsem o tom mezi čtyřma očima s kaplanem Heinzem Lökerem, který nás doma často navštěvoval.

Ten měl pro mě pochopení a obstaral mi místo na Rafaelově klinice, kde jsem mohl po necelý rok absolvovat praktika péče o nemocné. Navzdory vůli svého otce – matka se držela zpátky – začal jsem pracovat na „oddělení sedm“ vnitřního lékařství, protože tady docházelo k většině úmrtí. Prosil jsem sestru Felicii, staniční sestru, řeholnici mimořádné dobroty, aby mě kromě běžné denní práce seznámila s nějakým umírajícím člověkem. Také ona měla pro mne velké pochopení a především trpělivost, protože strach, který jsem musel překonat, byl vepsán v mém oblíčení. Po několika dnech jsem už směl rozdělovat jídlo, přičemž jsem musel přesně dávat pozor, který pacient jaké jídlo dostane. Záměny by mohly mít zlé následky. Byl jsem přítomen, když prováděli převazy, a viděl jsem poprvé ženu s cukrovkou, která měla pahýl po amputaci nohy. Pomáhal jsem pacienty umývat, stlal jim postele a vyprazdňoval nádoby s močí. Na toto všechno jsem si rychle zvykl.

Protože na jednom pokoji byli umístěni tři i více pacientů, bývali umírající přemísťováni do jednolůžkových pokojů, aby jim byla umožněna individuální péče a ošetřování a aby se jim usnadnilo umírání. Spolupacientům se ulevilo a umírání a smrt měly svůj vlastní prostor. A do tohoto „prostoru“ jsem byl pomalu a velmi citlivě uváděn sestrou Felicií. Řekl jsem jí o svém tajemství a ona se dověděla, že se nechci stát lékařem, ale knězem. Ač bych si s ní rád více promluvil, nebyla k tomu příležitost pro množství práce.

Jednoho dne si ale přece našla čas a vyprávěla mi o jedné spolusestře, která žila svatě a zemřela před třemi roky.

„Už jste někdy slyšel jméno sestry Euthymie?“ Musel jsem říci: „Ne.“ – „V sestře Euthymii byste poznal člověka, který byl přirozeně nadpřirozený. Ona v době svého života nebyla nijak nápadná, ale šířila posvátnou atmosféru. V roce 1934 byla přijata mezi sestry klementinky a o pět let později udělala zkoušky na zdravotní sestru. V roce 1948 byla z nepochopitelných důvodů odvolána z ošetřování nemocných a musela převzít práci v prádelně Rafaelovy kliniky a mateřince. Velká provozovna prádelny kliniky a budova mateřince byly bombami úplně zničeny. Dům, který tady shora vidíte a ve kterém sestra Euthymie konala sedm let svoji těžkou práci v dřeváckých, je dodneška naší prádelnou.“

Moje práce na „oddělení sedm“ teď nabyla jiný rozměr, protože mi sestra Felicie svěřila jednoho těžce nemocného, ano, umírajícího muže, který onemocněl nevléčitelnou rakovinou jícnu. Ležel v malém jednolůžkovém pokoji – a já jsem

o tom věděl. Směl jsem u něho trávit delší dobu. Část mé ostatní práce převzala jedna studentka ošetřovatelství. V tomto pokoji proběhlo moje první setkání s umírajícím a s jeho smrtí. Tento muž středního věku – žel, zapomněl jsem jeho jméno, ale rád na něho vzpomínám – neměl žádné příbuzné. Alespoň nepřišel za ním v týdnech jeho těžké nemoci a v průběhu jeho umírání nikdo, aby ho navštívil nebo se s ním rozloučil.

Když jsem se s ním seznámil, mohl ještě trochu mluvit. Musel jsem svoje ucho přikládat blízko k jeho ústům, abych rozuměl a později si uvědomil, co mi chtěl říci. Dýchací cesty a ústa, hltan a jícen byly už zachváceny a plné metastáz. Denně ztrácel na váze, protože nemohl jíst ani pít. Když jsem však s ním byl denně, nepostřehl jsem tolik jeho změny. Dokud se mu ještě dařilo lépe, vyprávěl mi mnoho ze svého života. Měl jsem dojem, že mu

dělalo dobře, mluvit o tom a mít u sebe někoho, kdo mu pozorně naslouchal. Lékaři nemohli pro něho už dělat nic jiného, než doplňovat léky proti bolesti. V jeho pokoji vládlo velké ticho, protože s přibývajícím rozšiřováním metastáz přestal jednoho dne mluvit úplně. Když jsem si to mohl zařídit, byl jsem u něho.

Sestra Felicie to podporovala, protože věděla, jaký důvod má moje péče.

Jediné úzké okno tohoto pokoje vedlo na dvůr, v němž stál dům prádelny. V určitém odstupu vystupovaly bílé sloupce páry a zastíraly výhled. Sestra Felicie mi dala malou brožovanou knížku od P. Wendelina Meyera s titulem „Sr. Maria Euthymia“, která byla vydána roku 1957 vlastním nákladem u sester klementinek. Když onen těžce nemocný muž, za jehož péči jsem byl víceméně sám zodpovědný, na chvíli usnul, četl jsem si v této knížce. Mezitím jsem se díval na poslední místo, kde sestra Euthymie působila: na dům prádelny. Jako kvalifikovaná a angažovaná ošetřovatelka nemocných se poslušně podvolila svému určení pradelny. Stála tam v modrém pracovním plášti, v hnědé kožené zástěře, tahala a zvedala těžké vozíky s prádlem, otáčela těžkými zařízeními k vyprazdňování a dopravovala prádlo, jako by toto všechno nebyla pro ni žádná

zvláštní námaha. Heslem sestry Euthymie bylo: „Dovést do konce“, dokonale splnit i ten nejmenší úkol. Někdy nechali lékaři, asistenti nebo studentky ošetřovatelky svoje plnicí pera, inkoustové tužky nebo dokonce tablety Prontisolu (chrom - rtuť) v kapsách svých bílých plášťů. Potom se zabarvil louch v kádích černě, modře nebo červeně a prádlo bylo zničeno. Dokonce z toho obviňovali sestru Euthymii. Přes to všechno z ní vyzařovala nikdy nepomíjející radost.

Krátké pohledy do života sestry Euthymie mi pomáhaly podivuhodným způsobem uskutečnit můj úkol doprovázení umírajícího - aniž bych od toho utekl. Těžce nemocný muž už nemohl nic přijímat a byl uměle vyživován. To, co se pokoušel mi pár slovy sdělit, bylo pro mě odstrašující. Musel mít hroznou bolest, protože léky mu nepřinášely žádnou nebo velmi malou úlevu. Trvalo to dlouho - a musel to vícekrát znovu a namáhavě zkoušet - až jsem skutečně porozuměl, co mi chtěl říci. Jeho nejvroucnějším přáním a jeho prosbou bylo, aby déle netrpěl a nemusel snášet strašné trápení. Prosil o prostředek, aby mohl ukončit svůj život. Stál jsem tam bezmocně, absolutně bezmocně. Věděl jsem sice něco málo o příbězích druhé světové války s násilně prováděnou eutanazií, ale že teď někdo v mojí přítomnosti o to dobrovolně požádal, bylo pro mě šokem.

Po nějakém otálení jsem o tom mluvil s ošetřující asistentkou lékařky a nemálo jsem užasl, jak otevřeně se tímto tématem zabývala. Aby nedošlo ke zmatku a zbytečným diskusím, řekla mi svůj názor. U tohoto pacienta se strašnou a postupující rakovinou by si uměla představit takový krok, ale věděla o nemožnosti jeho provedení. Už jsme o tom nemluvíli, ale jak jsem si měl ve svých dvaceti letech poradit s takovou problematikou? Na jedné straně... - na druhé straně... Tváří v tvář tak strašnému utrpení přicházely ke mně momenty, v nichž bych dokonce viděl zákrok ukřácení tohoto života jako vysvobození a souhlasil bych s ním. Pak zase z hlediska víry to nebylo možné, tímto usmrcujícím způsobem zasáhnout do života nějakého člověka. Začal jsem cítit, že modlitby k sestře Euthymii jsou pro mne velkou útěchou a vedou mne k jasné odpovědi: nikoho a za žádných okolností neusmrcovat. Na základě tohoto přesvěd-

čení jsem se mohl ještě s umírajícím v jeho nevýslovném utrpení s láskou setkávat. Dny se prodlužovaly a táhly, ale nedocházelo ještě stále k žádné změně a smrt na sebe dávala čekat.

Cítil jsem, jak důležité a uklidňující bylo pro nemocného, že ho někdo doprovázel a často byl přítomný. Já jsem očekával jeho úmrtí jako opravdové vysvobození. Dočetl jsem knížku o sestře Euthymii do konce a měl jsem pocit, že mě doprovázela jako anděl na tomto těžkém pochodu do něčeho pro mě nového a nepoznaného, co už nebylo zatíženo hrůzou a na čem už nelpěl strach. Sestra Euthymie zařídila ve svém prádelním domě malou oratoř, aby si všechny její spolupracovnice mohly bez přestání připomínat Krista a svaté v nebi a mohly s nimi přicházet do styku. V červenci 1955 utrpěla záchvat slabosti a byla dopravena na kliniku. Diagnóza zněla - rakovinový nádor v podbřišku, který vytvořil už metastázy v játrech. Na vyléčení již nebylo pomyslení. Dne 9. září dostala sestra Euthymie naposled svaté přijímání. Bylo to v šest hodin ráno. Ve svém smrtelném zápase se vztyčila a řekla: „Ještě deset minut...“ Pak si vzala svůj úmrtní kříž a čekala klidně na smrt.

S úplně novým vědomím jsem si přečetl znovu kapitulu o jejím umírání. Bylo to, jako by mě sestra Euthymie připravovala na můj úkol, který stál přede mnou. Téma pomoci při umírání jsem probral s těžce nemocným jenom krátce, i když jsem se pokusil sdělit mu svoje stanovisko. Modlil jsem se o to vroucněji za něho, aby dostal sílu přijmout trpělivě své utrpení a nevýslovně pomalu postupující čas. U lékařů jsem se staral o to, aby mu dodávali jiné a silnější léky proti bolesti. Poslední dny jeho života byly světlejší a nebyly tak zatíženy nesnesitelnými bolestmi, takže se mohl v klidu a vnitřním míru rozloučit se světem. Výbornou zkušenost jsem zakusil na konci jeho života: nikoliv já a můj strach před smrtí jsou v popředí, nýbrž pomoc, kterou mohu poskytnout umírajícímu. Moje modlitba ho doprovázela, když odpoledne zavřel oči, naposledy vydechl a usnul navždy. Byl to podivuhodný přechod z tohoto světa na onen svět a já jsem měl pocit, že ho doprovázeli andělé.

Dobře připraven a vedený sestrou Felicií a sestrou Euthymii, mohl jsem týdně

doprovázet jednoho těžce nemocného muže a být mu nablízku při jeho umírání. Myslel jsem si, že jsem překonal svůj strach před smrtí, ale ještě přišla výzva, při které jsem téměř selhal.

Když mrtvé umývali a oblékali, nebyl jsem u toho. Prosil jsem o to. Potom mi zavolala sestra Felicie, jestli bych odvezl mrtvého do sklepa a dopravil ho do márnice. V prvním okamžiku bylo pro mě samozřejmé, že tuto službu vykonám. Tlačil jsem máry se zemřelým, který byl přikrytý bílým plátnem, chodbou a přivolał výtah, který nebyl určen pro návštěvníky, ale jen pro dopravu nemocných. Když se dveře automaticky za námi zavřely a výtah se s trhnutím dal do pohybu, přepadl mě najednou strach: já sám, uzavřený s nebožtíkem na cestě dolů... Nohy mi selhaly a neměl jsem se čeho zachytit. Dostal jsem závrať a bylo mi špatně. Měl být tento úlek výsledkem mého tak mírného a dlouhého přibližování se smrti? Ale dříve než jsem se mohl nadechnout a vzpamatovat, výtah zastavil a já jsem mohl jeho dveře doširoka otevřít. Tento pohyb byl vysvobozující a následoval vstup do „márnice“. Dříve než jsem otevřel dvojité dveře, proběhla mnou ve vteřině bázeplivá otázka, co a koho bych mohl uvnitř očekávat. Dva lidé - podobně jako můj zemřelý - leželi pod bílými plátny pokojně na svých márnách. Nic cizího a strašidelného se mě už nedotklo. Posunul jsem zemřelého vedle nich, počkal chvíli, pomodlil jsem se modlitbu za mír a pokoj tohoto prostoru a rozloučil jsem se. Hluboký pocit, že jsem nesen, mě nejenom obklopol, ale vrátil se také do mého nitra.

Sestra Euthymie byla 7. října 2001 blahověčena - 46 let po své smrti. Jsem si jistý, že onen muž s rakovinou, o kterém jsem mohl pečovat až do jeho smrti a z jehož nemocničního a úmrtního pokoje jsem mohl vidět na dům prádelny, nebyl sice blahoslaven katolickou církví na zemi, ale Bohem ano.

On přijal trpělivě nevyhnutelnost své nemoci, hroznou bolestí a své pomalé umírání, které bylo doprovázeno strašlivými pokušeními, a je hluboko ponořen do tajemství víry: do smrti a vzkříšení Ježíše Krista.

*Z Kirche heute 10/2014 přeložil -mp-
(Redakčně upraveno)*

O VZTAZÍCH A ZÁVISLOSTECH

ZÁVISLOSTI SRDCE • JAK OPUSTIT NEZDRAVÉ VZTAHY

Robert Hemfelt – Frank Minirth – Paul Meier • Z angličtiny přeložila Monika Kršková • Odpovědná redaktorka Ludmila Martinková

Problémy ve vztazích, hádky, trápení a neschopnost pokojného soužití. Těžkosti v zaměstnání, finanční problémy, alkohol, drogy. Nekontrolovatelný hněv, násilí, smutek, deprese. Tělesná i duševní zranění, zneužívání, další bolavé prožitky i nutkavé poruchy... Tam všude se setkáváme se závislostmi srdce. Kniha je praktickým návodem, jak se osvobodit od vztahů vzájemné závislosti. Pravá svoboda nespočívá ve vypjatém individualismu, ale ve zdravých vztazích s druhými lidmi. Autoři poutavě a s pomocí mnoha příkladů popisují vztahy vzájemné závislosti: jak rychle se rozvíjejí, jak ničivé jsou i jak se od nich můžeme osvobodit. Citlivě zapojují i svůj křesťanský pohled. Dílo určené především rodinným a manželským psychoterapeutům a psychologům budou číst s užitkem ti, kdo sami trpí závislostí, ti, kdo chtějí porozumět chování svých blízkých a pomoci jim k plnohodnotnému životu, a pracovníci pomáhajících profesí.

*Karmelitánské nakladatelství • Druhé vydání
Brož., 130x190 mm, 336 stran, 379 Kč*

BIBLICKÁ LITERATURA

EXODUS I • 1-15 • JAK JSEM ZATOČIL S EGYPTEM

Doc. Petr Sláma, Ph.D. • Redakce Jáchym Šenkyřík • Lektorovali prof. ThDr. Martin Prudký, Mgr. Jan Rückl, Ph.D., a Mgr. Viktor Ber, Ph.D. • Editoři Petr Chalupa, Martin Prudký a Petr Sláma

Druhá kniha Bible (Exodus) vypráví o vzniku Izraele jakožto společnosti, které Hospodin prostřednictvím Mojžíše vyve-

dl z egyptského otroctví. Tento příběh se stal inspirací všem, kdo jsou vystaveni útlaku. Kniha Exodus ale nezůstává jen u platonické touhy po svobodě. Vypráví o konfliktu, který se rozpoutá, když se začne měnit systém dosavadních lojalit. Komentář přináší literární a historický úvod ke knize Exodus a podrobně vykládá prvních 15 kapitol této knihy.

*Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze
ve spolupráci s Českou biblickou společností
Váz., 152x225 mm, 416 stran, 348 Kč*

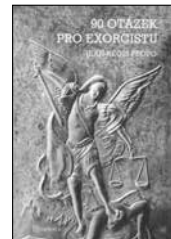
EXORCISTA ODPOVÍDÁ...

90 OTÁZEK PRO EXORCISTU

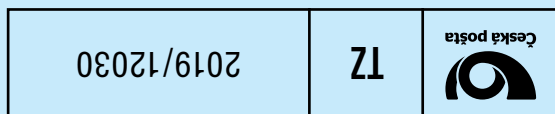
Jean-Régis Fropro • Z francouzštiny přeložila Veronika Matišková • Redakce Dagmar Kopecká • Odpovědná redaktorka Ivana Trefná • Předmluva Mons. Dominique Rey, biskup v Fréjus-Toulon

Opravdu existuje ďábel? Proč se někdo dostane do jeho moci? Můžeme být od jeho vlivu osvobozeni? Jaká je úloha exorcisty? A co můžeme dělat sami na svoji ochranu? Proč žehnat předměty, prostory, auta – není to jen pověra? Co znamená New Age? Na devadesát podobných otázek odpovídá stručně a srozumitelně P. Jean-Régis Fropro, francouzský kněz, který exorcismem či modlitbou za osvobození prospěl už více než 2000 lidí. Jiné zase poslal na psychiatrii, nicméně ze zkušenosti potvrzuje: Ano, ďábel existuje a působí i dnes. Jeho moc však není neomezená a Ježíš Kristus svou církev vyzbrojil, aby proti němu mohla účinně bojovat. Pro dokreslení některých otázek uvádí autor i dvě desítky konkrétních případů, které ilustrují působení Zlého v životě jednotlivce, a možnosti pomoci ze strany Církve.

*Karmelitánské nakladatelství
Brož., 138x195 mm, 240 stran, 319 Kč*

**Objednávky knih – tel. 587 405 431 • Administrace a inzerce týdeníku Světlo – tel./fax 585 222 803
Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc, e-mail: objednavky@matticecm.cz
Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese www.matticecm.cz**

**Matice cyrilometodějská s. r. o.
Dolní nám. 24
779 00 Olomouc**

SVĚTLO – týdeník Matice cyrilometodějské, spolku. Vydává Matice cyrilometodějská, spolok. Dolní nám. 24, Olomouc – IČO 00533866. Tiskne nakladatelství Matice cyrilometodějská s. r. o., Olomouc. Redakce: Šéfredaktor Mgr. Daniel Dehner, redaktor Mgr. Theol. Tomáš Kiml. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství olomouckého č. j. 54/98 ord. Církevní schválení se uděluje časopisům jako potvrzení, že v nich nejsou bludy v oblasti víry a mravů. Neznámena to však, že udělovatel schválení se ztotožňuje s názory jednotlivých článků. Adresa redakce a administrace: Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 779 00 Olomouc; telefon a fax 585 222 803 (e-mail: svetlo@matticecm.cz; <http://svetlo.matticecm.cz>; objednávky týdeníku: e-mail: periodika@matticecm.cz; tel.: 585 220 626; objednávky knih: e-mail: objednavky@matticecm.cz; tel.: 587 405 431, www.matticecm.cz; inzerce: redakce@matticecm.cz); Registrace: značka MK ČR E 7225. Administrace pro Slovenskou republiku: CD Photo s.r.o.; Chrenovská 21/14, 949 01 Nitra, telefon 00421 903 263 525; podávání novinových zásilek povolené SP, s. p. ZSRP Bratislava, č. j. 3335-OPC zo dňa 21. 5. 1996. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medzugasorje aj.), se používáme konečného usudku církve. Nevyžadáme nezveřejněné příspěvky nevracíme.